

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 Рс 069557 20 Рев
Бања Лука, 24.11.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Р.Р., из Б.Л., коју заступа Д.Т., адвокат из Б.Л., против тужене Републике Српске коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 069557 19 Рсж од 4.6.2020. године, на сједници одржаној 24.11.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 Рс 069557 18 Рс од 30.8.2019. године, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтјев:

- да се утврди да је радни однос тужитељице заснован са даном 3.1.2008. године код Основног суда у Б.Л., по сили закона прерастао у радни однос на неодређено вријеме, слиједом тога да се утврди да је радни однос тужитељице у том суду незаконито престао на основу рјешења Основног суда у Б.Л. број ... од 29.12.2017. године и рјешења истог суда број ... од 15.1.2018. године;
- да се пониште као незаконита рјешења Основног суда у Б.Л.: рјешење број ... од 29.12.2017. године и рјешење број ... од 15.1.2018. године;
- да се обавезе тужена да тужитељицу врати на рад и распореди на радно мјесто на којем је радила прије престанка радног односа у Основном суду у Б.Л. или на друго радно мјесто у истом суду или у другом државном органу које одговара њеној стручној спреми, радном искуству и радним способностима;
- да се обавезе тужена да тужитељици, на име материјалне штете због изгубљене зараде исплати износе и за периоде назначене у изреци пресуде, почев од јануара 2018. године до октобра исте године, те од новембра 2018. године, до враћања тужитељице на рад, све са законском затезном каматом;
- да се обавезе тужена да свим Фондовима и Управи Републике Српске уплати припадајуће доприносе на име обавезног осигурања тужитељице и пореске обавезе на плату, за период од 4.1.2018. године до враћања на рад; и
- да се обавезе тужена да тужитељици накнади трошкове поступка са законском затезном каматом, од пресуђења до исплате.

Истом пресудом одбијен је евентуални тужбени захтјев:

- да се утврди да је тужитељица остварила право на кориштење годишњег одмора за 2017. годину у трајању од 16 (шеснаест) радних дана и да се обавезе тужена да тужитељицу врати на рад ради коришћења годишњег одмора за 2017. годину;
- да се утврди да је тужитељица остварила право на кориштење годишњег одмора за 2018. годину и да се обавезе тужена да тужитељицу врати на рад ради коришћења годишњег одмора за 2018. годину и да јој исплати неисплаћени регрес за 2018. годину у износу од 1.200,00 КМ, са законском затезном каматом; и
- да се обавезе тужена да накнади тужитељици трошкове поступка, са законском затезном каматом, од пресуђења до исплате;

У осталом дијелу који гласи:

- да се пониште као незаконита рјешења Основног суда у Б.Л., и то: рјешење број ... од 29.12.2017. године и број ... од 15.1.2018. године;
- да се обавезе тужена да због престанка дужности судије Основног суда у Б.Л. са даном 3.1.2018. године исплати тужитељици, по основу плате износе и за периоде као у изреци пресуде, почев од јануара 2018. године до октобра исте године, те од новембра 2018. године, до враћања тужитељице на рад, све са законском затезном каматом; и
- да се обавезе тужена да свим Фондовима и Управи Републике Српске уплати припадајуће доприносе на име обавезног осигурања тужитељице и пореске обавезе на плату, за период од 4.1.2018. године до враћања на рад, тужбени захтјев (правилно би било: тужба), је одбачен.

Тужитељица је обавезана да туженој накнади трошкове поступка у износу од 1.625,00 КМ, а одбијен је захтјев преко овог износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 069557 19 Рсж од 4.6.2020. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је тужбени захтјев тужитељице за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 438,75 КМ.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и (погрешно) сматрајући да ревизија није дозвољена предлаже да се ревизија дозволи и усвоји тако, да се обе нижестепене пресуде преиначе и да се усвоји примарни или евентуални тужбени захтјев, уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Тужена у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице да се пониште побијана рјешења означена у изреци првостепеног рјешења, враћање на рад, накнада штете у виду изгубљене плате и обавезивање тужене да уплати одговарајуће доприносе и порезе на плату тужитељице.

Расправајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је Одлуком ВСТС БиХ број ... од 13.12.2007. године, тужитељица именована за додатног судију у Основном суду у Б.Л., на период од двије године и да је на основу наведене одлуке, рјешењем тога суда, број ... од 10.1.2008. године тужитељица примљена у радни однос, са даном 3.1.2008. године; да је одлукама ВСТС БиХ ближе означеним у нижестепеним пресудама, донесеним у период од 16.12.2009. године до 14.12.2016. године продужаван мандат тужитељици, као додатном судији и да је одлуком о продужењу мандата од 14.12.2016. године, мандат продужен на период од 3.1.2017. године до 3.1.2018. године и да су на основу одлука о продужењу мандата доношена рјешења о заснивању радног односа тужитељице; да је рјешењем Основног суда у Б.Л., број ... од 29.12.2017. године утврђен престанак радног односа тужитељици са даном 3.1.2018. године, због истека рока на који је именована, а рјешењем број ... од 15.1.2018. године одбијен је приговор тужитељице изјављен против рјешења о престанку радног односа тужитељици; да се прије доношења побијаног рјешења о престанку радног односа, тужитељица пријавила на јавни конкурс број ... од 4.12.2017. године, објављен од стране ВСТС БиХ за упражњене позиције, између осталог, двоје судија у Основном суду у Б.Л. и једног додатног судију у истом суду; да предсједник Основног суда у Б.Л. није поднио захтјев за продужење мандата тужитељици, из разлога који су се тicali оцјене рада тужитељице за 2015. годину - као незадовољавајућег, у прилог чега је указао на већи број предмета са којим је тужитељица била задужена у којима је протекао рок од 6 мјесеци од дана доношења одлуке и уноса у ЦМС систем, а да писмени отправци одлука нису биле израђени, те да је предсједник суда, саслушан као свједок, у свом исказу указао и на друге пропусте од стране тужитељице, који су били разлог да не предложи да се тужитељици продужи мандат; да из извјештаја са сједнице ВСТС БиХ од 20.1.2017. године и 21.1.2017. године произлази, да је Савјет разматрао, између осталог и допис тужитељице и усвојио закључак да је за продужење мандата надлежан искључиво предсједник Основног суда у Б.Л.; и да је тужитељица тужбу у овој правној ствари поднијела 28.3.2018. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужитељица на основу одлуке о избору и именовању, у којој је одређен период на који је именована, засновала радни однос у Основном суду у Б.Л., да тако засновани радни однос тужитељице није могао прерасти у радни однос на неодређено вријеме јер истеком мандатног периода на који је именована за додатног судију, тужитељици престаје мандат судије, а тиме и радни однос, а да је побијано рјешење деклараторног карактера, те да нема мјеста примјени члана 39. став 5. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16, 66/18, даље: ЗР) и прерастању тако заснованог радног односа у радни однос на неодређено вријеме, како то тужитељица тврди. Даље је закључио, да у ситуацији када је сагласно одредби члана 48. Закона о високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 25/04 до 15/08, даље: ЗВСТС БиХ), у овлаштењима предсједника суда, подношење захтјева за именовање додатних судија, које разлоге за непродужавање мандата тужитељици је предсједник Основног суда у Бањој Луци образложио у свом исказу и да с обзиром на изложене разлоге у том правцу, тужитељица радњама тужене односно радњама предсједника Основног суда у Б.Л., није била изложена дискриминацији. Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 64. Закона о судовима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 37/12, 44/15 и 100/17, даље ЗС РС), на чланове 33, 35, 36, 44 45, 46. и 48. ЗВСТС БиХ и на члан 179. став 1. ЗР, првостепени суд је одбио примарни тужени захтјев, као у изреци пресуде.

Налазећи утврђеним да је евентуални тужбени захтјев у ставу 3, 4. и 5. изреке пресуде идентичан са примарним тужбеним захтјевом, првостепени суд је закључио да је о захтјеву исте садржине већ одлучио одлуком о примарном тужбеном захтјеву, па је у том дијелу одбацио тужбени захтјев (правилно би било: тужбу), а како је нашао да су рјешења тужене о престанку радног односа тужитељици законита, закључио је да тужитељици не припада право на враћање на рад, ни на исплату накнада плате и других примања на која би имала право према актима тужене, а тиме ни право на накнаду за регрес у 2018. години, а да је за неискориштених 16 радних дана годишњег одмора из 2017. године могла евентуално захтијевати накнаду штете, али не и враћање на рад и коришћење годишњег одмора, па је у том дијелу одбио тужбени захтјев тужитељице.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је жалбене наводе који су од одлучног значаја, па је жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионим наводима се ничим битним не доводи у сумњу.

Сагласно одредби члана 48. ЗВСТС БиХ, Савјет може привремено именовати лица која ће вршити дужност додатног судије, како би се судовима пружила помоћ у смањењу броја заосталих неријешених предмета, или ако је због дужег одсуства судије потребан додатни судија у суду, а именовање се врши на захтјев предсједника суда, под условом да се Савјету достави доказ који указује да постоји потреба за именовање додатног судије, као и расположива средства. Додатни судија мора испуњавати професионалне услове прописане за судију суда у који се додатни судија именује (члан 33. став 1. ЗВСТС БиХ). Могућност именовања додатних судија и услове, начин и поступак именовања предвиђен је у члановима 64. до 67. ЗС РС.

Према утврђењу нижестепених судова, Одлуком о именовању додатних судија у Основном суду у Бањој Луци донесеном од стране ВСТС БиХ, број– ... од 13.12.2007. године, тужитељица је именована за додатног судију на период од двије године, а рјешењем истог суда број ... од 10.1.2008. године примљена је у радни однос у Основном суду у Б.Л., са даном 3.1.2008. године када је ступила на рад и преузела дужност додатног судије, а након тога ВСТС БиХ је доносио одлуке о продужењу мандата на период од двије године, односно једну годину. Тако је последњом Одлуком Савјета о продужењу мандата додатног судије број ... од 14.12.2016. године, тужитељици продужен мандат додатног судије, са даном 3.1.2017. године до 3.1.2018. године. Истеком тог мандатног периода (од једне године), по оцјени овога суда, отпао је правни основ на основу којег је тужитељица стекла радно правни статус у Основном суду у Б.Л., па је рјешењем тога суда број ... од 29.12.2017. године, са основом утврђен престанак радног односа тужитељици. Према томе, како год је доношењу рјешења Основног суда у Б.Л. од 10.1.2008. године о заснивању радног односа тужитељице, претходила Одлука ВСТС БиХ о њеном именовању као додатног судије, тако истек времена трајања последњег мандатног периода на који је тужитељица бирана - представља, по самом закону, основ за доношење побједног рјешења о престанку радног односа тужитељици, са даном 3.1.2018. године, које има деклараторни карактер, како су, супротно ревизионим наводима, правилно судили и нижестепени судови.

Стога су, и по оцјени овога суда, правилно нижестепени судови судили када су закључили да у конкретном случају (с обзиром на описану чињеничну и правну

ситуацију), нема мјеста примјени одредбе члана 39. ЗР, јер тужитељица радни однос није ни засновала на темељу тог закона (о чему је напријед било ријечи), па позивање у ревизији на ову законску одредбу, није од значаја за одлуку у овоме спору.

Имајући у виду да је тужитељици радни однос престао на законит начин и да тужитељица не спада у круг изабраних лица која предвиђа одредба члана 1. став 1. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник Републике Српске“, број 11/94, посебно издање 1/94 до 96/03), неоснована је ревизиона тврдња, да је евентуални тужбени захтјев суд требао усвојити на основу члана 35. став 1. и члана 36. наведеног закона.

Као што је већ речено, ВСТС БиХ може именовати додатног судију, на захтјев председника суда (члан 48. ЗВСТС БиХ), под условима прописаним том одредбом. Оцјена испуњења тих законом прописаних услова, није у овлашћењима нижестепених судова, а ни овога суда, ни у случају када су у периоду истека мандата, на који је тужитељица бирана у суд у коме је вршила судијску функцију, расписани конкурси за именовање судија. У овлашћењима суда је оцјена, да ли се у поступку расписивања конкурса за судијске функције, неподношењем захтјева од стране председника суда за продужење мандата тужитељици, председник Основног суда у Б.Л., односио дискриминаторски према њој, по ком основу се темељи тужбени захтјев.

С тим у вези, по налажењу овога суда, нижестепени судови су правилно оцијенили исказ председника наведеног суда, саслушаног у својству свједока, који је изнио бројне, аргументоване и оправдане разлоге због којих није поднио захтјев за продужење мандата тужитељици, који се тичу неиспуњења професионалних услова прописаних за судије, које сагласно одредби члана 33. став 1. ЗВСТС БиХ, морају испуњавати додатне судије. Ни један од изнесених разлога и аргумената за неподношење наведеног захтјева, тужитељица ничим битним није довела у сумњу, па се ревизиони приговори у том правцу, указују неоснованим. Из тих разлога, неподношење захтјева ВСТС БиХ, од стране председника суда у којем је тужитељица била именована, за продужење мандата тужитељици, према налажењу овога суда, нема елемената дискриминаторског поступања према тужитељици. Зато, а и из разлога што се у предмету број 84 0 Рс 037418 14 Рев, у којем је донесено рјешење од 24.3.2016. године и пресуда од 31.10.2018. године и у овом предмету, не ради о истој, ни сличној чињеничној и правној ситуацији, указивање на наведене ревизионе одлуке овога суда, није од утицаја на правилност побијане пресуде. На овакав закључак овога суда је без значаја указивање у ревизији на бројне доказе које је тужитељица провела пред првостепеним судом, јер суд цијени (с обзиром на предмет спора), оне доказе који су релевантни за пресуђење.

Тужитељица је била именована за додатног судију (члан 48. ЗВСТС БиХ), што је, супротно ревизионим наводима, у складу са законом а и са чланом 127. Устав Републике Српске, како је правилно судио другостепени суд, за коју категорију судија, ни Устав не предвиђа именовање – доживотно, како се то настоји приказати у ревизији.

Супротно наводима ревизије, у изреци одлуке (па и када се тужба одбацује), не наводе се разлози за одбацивање, а како је другостепени суд у својој одлуци дао разлоге, у вези жалбених навода против тог дијела првостепене одлуке, које као правилне прихвата и овај суд, не стоје наводи ревизије да побијана пресуда не садржи разлоге о томе и да је из тих разлога неразумљива.

Нижестепени судови су правилно оцијенили проведене доказе и за своје одлуке су дали довољне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд. Зато, ревизиони приговори да је побијана пресуда захваћена повредама одредаба чланова 8. и 191. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и да другостепени суд није дао јасне разлоге у погледу примарног и евентуалног тужбеног захтјева, нису основани. Уосталом, у ситуацији када је радни однос тужитељици, како је већ речено, престао на законит начин, сви остали (подредни) дијелови тужбених захтјева (за враћање на рад, признање права из радног односа међу којима је и захтјев за накнаду плате и других новчаних потраживања), како год они у тужби били означени, су неосновани, па и под условом да је побијана пресуда захваћена повредама одредаба парничног поступка на које се указије у ревизији (а није), то не било од значаја за њену правилност и законитост.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије, нису од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић